

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์วัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยทำการวิเคราะห์คู่มือการสอนภาษาไทย หนังสือเรียน และแบบฝึกหัด ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในส่วนที่เป็นจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร ซึ่งดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เป็นวัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ที่ใช้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดพิมพ์ขึ้น ดังนี้

1. คู่มือการสอนภาษาไทย	จำนวน	8 เล่ม
2. หนังสือเรียน	จำนวน	12 เล่ม
3. แบบฝึกหัด	จำนวน	6 เล่ม
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	26 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหาในวัสดุหลักสูตร เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งมี 3 แบบ คือ

1. ตารางวิเคราะห์ ได้แก่ ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์ ตารางวิเคราะห์เนื้อหา และตารางวิเคราะห์กิจกรรม
2. ตารางรวบรวมผลการวิเคราะห์
3. ตารางสรุปผลการวิเคราะห์

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาลักษณะข้อความที่เอื้ออำนวย หรือเป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอน ที่จะใช้เป็นแนวในการสร้างเครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาวัสดุหลักสูตร สำหรับการ วิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราต่าง ๆ เช่น

- 1.1 เอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- 1.2 เอกสารตำราการวัดผลประเมินผล
- 1.3 เอกสารตำราเกี่ยวกับหลักการสอน วิธีสอนภาษาไทย
- 1.4 เอกสารการพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา

การศึกษาในขั้นนี้ ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาว่าวัสดุหลักสูตรมีรายละเอียดที่เป็นแนว ทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนในด้านความ เข้าใจ การวิเคราะห์วิจารณ์ และการสรุปความคิดรวบยอดหรือไม่ และมีมากน้อยเพียงใด

ศึกษาลักษณะของข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน จาก การศึกษาในเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าว เนื้อหาในวัสดุหลักสูตรที่จะทำการวิเคราะห์แบ่ง เป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภท แต่ละประเภทมี 3 ด้าน และในแต่ละด้านประกอบด้วย ทักษะทางภาษาไทย 4 ทักษะ รวบรวมลักษณะข้อความได้ทั้งสิ้น จำนวน 192 รายการ

2. สร้างเครื่องมือพิจารณาลักษณะข้อความ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ใช้เป็นเครื่องพิจารณาความถูกต้องของลักษณะข้อความ ให้เป็นไปตามคำจำกัดความ และ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้

3. ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาลักษณะข้อความที่จะใช้เป็นแนวทางใน การจัดการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือในขั้นที่ 2 ในการศึกษาครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญทาง ด้านหลักสูตรให้ความร่วมมือพิจารณาลักษณะข้อความ จำนวน 8 ท่าน ดังรายละเอียด เกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญที่ปรากฏในภาคผนวก

4. สรุปลักษณะข้อความที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยนำ ผลที่ได้จากการปรึกษามืออาชีพในขั้นตอนที่ 3 มาสรุปภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ ปรึกษา และในขั้นตอนนี้ได้มีการรวบรวมลักษณะของข้อความที่มีความคล้ายคลึงกัน เข้าด้วยกัน เพิ่มเติมข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะมา พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขภาษาให้ถูกต้อง

ครอบคลุม และรัดกุมยิ่งขึ้น

จากการสรุปผลในชั้นตอนนี้ ทำให้ได้ลักษณะของข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น จำนวน 145 รายการ และได้ยึดถือเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

5. ทำการสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาวัสดุหลักสูตร ในการวิเคราะห์เนื้อหาวัสดุหลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 นี้ ผู้วิจัยได้สร้างตารางวิเคราะห์ขึ้น 3 แบบ คือ

5.1 ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

5.2 ตารางรวบรวมผลการวิเคราะห์

5.3 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์

5.1 ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

5.1.1 ผู้วิจัยศึกษาขอบเขตเนื้อหา และรายละเอียดของเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะกลุ่มทักษะภาษาไทย เพื่อนำมาจัดเป็นรูปแบบของตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดเป็นรายทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ลงในตารางวิเคราะห์

5.1.2 ผู้วิจัยนำตารางวิเคราะห์นี้ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข เพื่อความเหมาะสมก่อนจะนำไปใช้เก็บเนื้อหาจากเอกสารวัสดุหลักสูตรมาทำการวิเคราะห์

5.2 ตารางรวบรวมผลการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้นอกจากจะต้องการทราบว่า เนื้อหาในวัสดุหลักสูตรมีลักษณะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครูหรือไม่แล้ว ยังต้องการทราบว่า มีจำนวนมากน้อยเพียงใดด้วย

5.3 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์

ตารางสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาในวัสดุหลักสูตร ซึ่งจะแสดงให้เห็นความมากน้อยของลักษณะข้อความที่เอื้ออำนวย หรือเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้

5.3.1 ตารางรวบรวมลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่วิเคราะห์ได้จากวัสดุหลักสูตร ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยแยกเป็นแต่ละประเภทของเอกสารวัสดุหลักสูตร

5.3.2 ตารางเปรียบเทียบลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน แยกเป็นรายสมรรถภาพ

5.3.3 ตารางเปรียบเทียบลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน แยกเป็นรายประเภทเอกสารวัสดุหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในวัสดุหลักสูตร ดังนี้

1. เนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์ เป็นเนื้อหาสาระในวัสดุหลักสูตร กลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งประกอบด้วยคู่มือการสอนภาษาไทย หนังสือเรียน และแบบฝึกหัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
2. หน่วยในการวิเคราะห์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาภายในโดยใช้ข้อความหรือวลีเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยยึดเกณฑ์ข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
  - 2.1 การวิเคราะห์จุดประสงค์ ใช้ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์ โดยยึดข้อความที่บ่งบอกพฤติกรรมเป็นเกณฑ์
  - 2.2 การวิเคราะห์เนื้อหา ใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยยึดข้อความที่บอกประเภทของเนื้อหาเป็นเกณฑ์
  - 2.3 การวิเคราะห์กิจกรรม ใช้ตารางวิเคราะห์กิจกรรม โดยยึดข้อความที่บอกลักษณะของกิจกรรมเป็นเกณฑ์
3. วิเคราะห์เนื้อหา โดยอ่านรายละเอียดของเนื้อหาในเอกสารวัสดุหลักสูตรอย่างพิถีพิถัน ประกอบด้วยเครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละประเภท พร้อมทั้งกรอรายการลงในแบบวิเคราะห์ โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้
  - 3.1 พิจารณาเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อย แต่ละตอน ว่ามีลักษณะข้อความตรงกับลักษณะของข้อความที่เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ลักษณะใด

3.2 ถ้าเนื้อหาในแต่ละตอน แต่ละหัวข้อมีลักษณะข้อความตรงกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์มากกว่า 1 ลักษณะ ก็ถือว่าเนื้อหานั้นมีลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้หลายลักษณะ

3.3 รวบรวมข้อมูลจากผลการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารวัสดุหลักสูตรภายใต้คำแนะนำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะต่อไปนี้

1. เสนอเนื้อหาที่มีลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ปรากฏในคู่มือการสอนภาษาไทย หนังสือเรียน และแบบฝึกหัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. เปรียบเทียบลักษณะข้อความที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแหล่งข้อมูลโดยส่วนรวม โดยใช้ค่าร้อยละ

3. บรรยายประกอบตารางและกราฟในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล